

A LEPLÉS BITANG KOZMOPOLITA ÜDVÖZLETE

ÍRTA: [SZÁNTÓ T. GÁBOR](#) - 1993-11-01

„Homoszexuális vagyok, zsidó vagyok, zseni vagyok.” – nyilatkozta megragadó tömörséggel néhány éve *Allen Ginsberg* buddhista drogbarát, vegetáriánus anarchista, költő és clown teljességű szakember.

A beatnemzedék örökifjú szentje (67 éves) két budapesti fellépése tanúsága szerint ugyanazt a generációt vonzza, mint három évtizede. Csakhogy a mai tizen- és huszoneveseket. Régi hódolói közül (ők persze megöregedtek) lényegesen kevesebben zarándokoltak el a Lágymányosi Művelődési Házba és a Katona József Színház Kamrájába, mely azonban így is tömve várta a gurut, aki megejtő közvetlenséggel improvizálta mindennemű hatalom ellen szóló dalába (*Seggfej!*) a helyi vonatkoztatási pontot: *Csurka Magyar Fórumát*. Ha a hülyeség és a nacionalizmus internacionális, az ironikusan nyelvet öltő válasznak is nemzetközinek kell lennie. *Kozmopolita üdvözetét* hozta fricskaként a Kárpátok felkavart medencéjébe, amit régi fordítója, házigazdája és barátja: **Eörsi István** tolmácsolt élőszóban, s mely cím alatt a közeljövőben összegyűjtött verseinek kötete is megjelenik hazájában.

Nincsenek tabuk hallatszik ki éles verssorai közül a mára letisztult, szelíd, ám határozott üzenet. Miért is lennének, ha olyan természetesen lehet beszélni a kábítószeres mesterséges világa iránti vonzalomról, azonos neműek kapcsolatáról, leépülésről és pusztulásról, hogy mindez költészete foglatában ahogy kell magától értetődő példázattá, vagy éppen szerves hétköznapi életténnyé csendesül a leküzdhetetlen szükség által, ha kimondani féltünk is mindeddig.

Nem ismételteti nyomatékosan: légy szabad, de szóközelből is árad, az lehetsz. Ő a példa rá: ahogy anyjáért, az orosz-zsidó Naomiért írott *Kaddisát* recitálja, s a versfolyam előtt az eredeti arameus szöveget, illusztrálva, hogy annak hangsúlyára, ritmusára komponálta művét; ahogy *mantráit* rezgeteti különös hangszerén, és csalogat, hogy hite szerint e rezgések által a vele éneklő is találkozzék a tökéletességgel; ahogy az arab-izraeli viszályról, a délszláv öldöklés pokláról olvassa rezignált sorait, s csak a túlélést, az „ész Molochján túl”-i létet igenli, kiátkozva mindennemű erőszakot; ahogy a „gazdagok diktatúráját” és a „kommunista cenzúráját” (a kétpólusú világrend sematizmusát, a „Rendszert”) egy lélegzettel utasítja el; s ahogy érzékeny szerelmi lírát művel, mert lírai akkor is, ha olykor a homoerotikus viszony nagyon is prózai, esetenként drámai elemeit emeli versbe.

Évtizede akkor és abban a helyzetben nekünk a nyugat volt Ginsberg. Minden rezdülése arra utalt, hogy létezik egy másdimenziójú lét, mint ezen a tájon. A *Földes László* vezette *Hobo Blues Band* az amerikai feketék zenei világát alkalmazta, s feldolgozásukban váltak közismertté szövegei. Ma és itt hallva őt nem utolsósorban miatta, immár túl a nyugat-illúzió -, ahogy a Hobo-féle afro-amerikai blues helyett filozófiájában és dallamvilágában a Keletet idézi, kiderül: semmi sem úgy van. Műveinek ilyen előadásmódjában egy másik, eredetibb rétege tárul fel. Mégis, a levegő, ami megcsap a jelenségből, végzetesen New York-i, csakis egy multikulturális polifóniát hordozó közegeből jöhet. Ott is támadták társaival, a beatnemzedék valamennyi hőisével

együtt, itt és ma szintúgy vörös posztó bármiféle bigottéria híveinek szemében. Mert azt mondja: *kétkelkedj!* Mert azt mondja: szabad lehetsz, ha eloldozod magad előítéleteidtól, nem félsz saját gondolataidtól, (ezért azt írod, ami először eszedbe jut tárgyról), nem gyakorolsz öncenzúrát, hiszed, amiben hiszel, közlöd, amit jónak látsz, ami jó, ami fáj.

Sok édent, sok poklot próbált, ám különös kiegyensúlyozottságot sugárzó lényt láthatott, s fergeteges hangulatot élhetett át, aki befért az előadások színhelyére. Első estjén *William Blake* egy versét énekelte-játszotta el búcsúzóul. Sokatmondóan alázatos volt a gesztus, különösen attól, aki tud kihívóan blaszfém és polgárpukkasztó is lenni, aki a költészet őslétmódját, az élőszt és a zenét, s általuk mindig új módon a legtriviálisabb igazságokat is a vitalitás apoteózisaként tudja közvetíteni és átlényegíteni. Allen Ginsbergnek vélhetően nincs identitásavara, annyiféle mozaikból áll személyisége és világképe. Egyszemélyes kisebbség. Szabadságpróféta a Lower East Side-ről.

Szántó T. Gábor